

Länsstyrelsen
Västernorrland

Yttrande gällande remiss av vissa redovisade regeringsuppdrag om säl och skarv

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av beslut som är daterat den 27 februari 2026. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 8311-2025.

Avsändare är Länsstyrelsen Västernorrland.

Länsstyrelsen Västernorrland har beretts tillfälle att yttra sig över Naturvårdsverkets delredovisning av regeringsuppdraget om att bättre integrera förvaltning av predatorerna säl och skarv i havsmiljöarbetet.

Sammanfattning

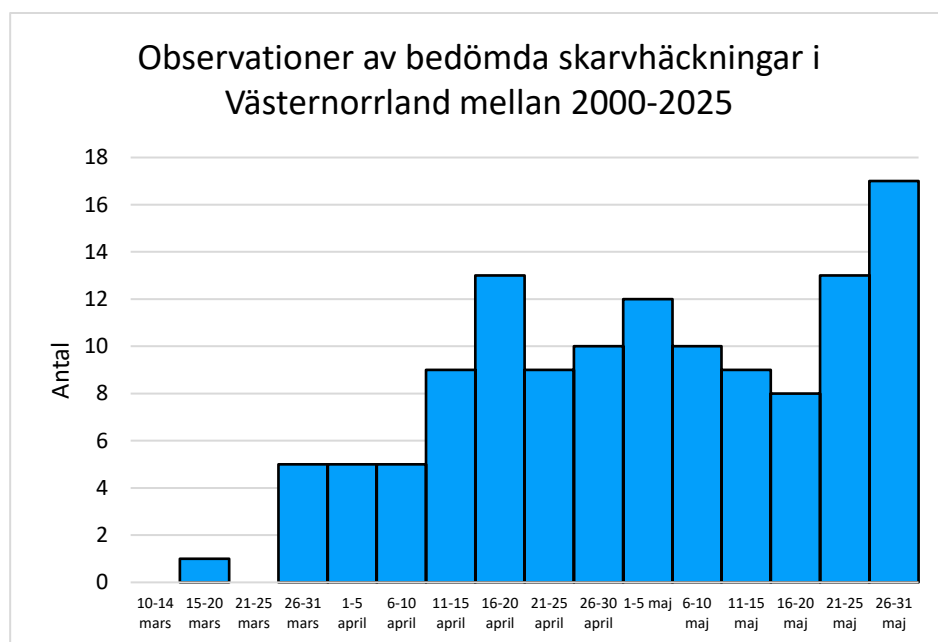
Predation från säl och skarv bör ej ses som den enskilda orsaken till de försvagade fiskbestånden, utan som en del i ett större sammanhang. Fiskpopulationer påverkas av naturliga processer såväl som mänsklig påverkan. Säl- och skarvs påverkan på fiskpopulationer är liten i jämförelse med överfiske och miljöförstöring. Åtgärder mot predation är dock nödvändiga för att svaga fiskbestånd ska ges möjlighet att återhämta sig. Förvaltningen behöver ett adaptivt och ekosystembaserat helhetsperspektiv där de viktigaste påverkansfaktorerna för fiskpopulationer tas i beaktning. Förvaltningsåtgärder behöver vara uppföljningsbara samt vetenskapligt och etiskt motiverade.

Naturvårdsverket presenterar förslag på åtgärder och metoder för att begränsa Sveriges säl- och skarvpopulationer, samt författningsförslag som är nödvändiga för att genomföra föreslagna åtgärder. Förslagen beaktar till stor del de synpunkter som länsstyrelsen lämnat under föregående samråd och yttranden. Skrivelsen innefattar ett brett spektrum av förvaltningsåtgärder som berör flertalet av länsstyrelsen Västernorrlands enheter.

Länsstyrelsen är i huvudsak positivt inställd till Naturvårdsverkets förslag, men lämnar följande synpunkter och förslag.

Föreslagen lydelse, jaktförordningen bilaga 4, punkt 19

Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverkets förslag att storskarv ska tillåtas jagas för att skydda fisk i Västernorrland mellan 1 augusti – 15 maj är oförenligt med skarvens häckningsbiologi i Västernorrland. Baserat på inrapporterade observationer i artportalen inleds bobygge och häckning så tidigt som slutet av mars (figur 1). Att tillåta jakt till och med 15 maj skulle innebära störningar under häckningsperioden. Detta strider bland annat mot skrivelsen i artikel 7 punkt 4 i EU:s fågeldirekt där medlemsstater särskilt ska se till att de arter på vilka jaktlagstiftning tillämpas inte jagas under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier. Storskarv ruvar sina ägg i ungefär en månad innan de kläcks och är efter kläckning beroende av föräldraparet i ytterligare två månader. Eftersom äggen börjar kläckas efter mitten av april i Västernorrland bör slutdatumet för denna jaktform vara tidigare än 15 maj.

Figur 1. Data är hämtat från publika fynd i artportalen. Observationer av reproducerande storskarv i Västernorrland under månaderna mars – maj mellan åren 2000 – 2025.

3.1.2 Delegering av skyddsjaktbeslut från Naturvårdsverket till länsstyrelserna

Länsstyrelsen Västernorrland stödjer förslaget att Naturvårdsverket ska medges möjlighet att delegera skyddsjakt på säl till

länsstyrelserna. Samtidigt erinrar länsstyrelsen om att genomförandet av förslaget skulle innebära ökad arbetsbelastning i flera delar av länsstyrelsens verksamhet. Det skulle bland annat krävas ökad fältverksamhet i form av besiktningar av skador, ökat antal artskyddsbedömningar samt författande av fler beslut. Detta skulle kräva förstärkta resurser, bland annat genom viltskadeanslaget. Om förslaget genomförs behöver även Naturvårdsverket tillhandahålla länsstyrelserna tydlig vägledning för tillämpning av jaktbeslut i Natura 2000-områden för att undvika att beslut utformas olika mellan länen.

Genomförandet av förslaget skulle även kräva ett nationellt program för uppföljning av nationella, regionala och lokala effekter på fiskbestånd och predatorpopulationer. Regionala skyddsjaktbeslut kräver regionala inventeringsdata att basera jaktbeslut på. Det behövs aktuella och tillförlitliga uppskattningar av antal och rumslig fördelning av sälpopulationer. Det behövs tydliga mätbara förvaltningsmål för att kunna utvärdera förvaltningsåtgärder vilket medför underlag till jaktbeslut och eventuella revideringar i förvaltningen. Detta bör kunna ingå i den kommande nationella förvaltningsplanen för de tre sälarterna.

3.2.1 Vägledning till länsstyrelserna om skyddsjaktbeslut eller utökade möjligheter till skyddsjakt på enskilds initiativ

Länsstyrelsen ställer sig positiva till båda alternativen, men anser att alternativ två bör prioriteras för att undvika ytterligare handläggning för länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att storskarvens populationsstatus är god, samt att artens gynnsamma bevarandestatus ej hotas om förslagen förverkligas.

Naturvårdsverket behöver förtydliga hur utökad skyddsjakt på eget initiativ skulle fungera i vattendrag. För att ändringen ska fylla sitt syfte anser länsstyrelsen att skyddsjakt på eget initiativ bör vara tillåtet i vattendrag som mynnar ut i fredningsområden för fisk. Detta bör gälla åtminstone upp till första vandringshindret eller utloppet från första sjö.

Enligt adaptiv och ekosystembaserad förvaltning bör skarvens populationsstatus bevakas regelbundet på nationell och regional nivå. Om artens gynnsamma bevarandestatus skulle hotas bör det resultera i förändringar i jaktlagstiftningen. Om större andel skjutna skarvar sker i samband med skyddsjakt på enskilds initiativ ökar

jägarnas ansvar gällande korrekt och konsekvent rapportering. Länsstyrelsen anser därför att rapportering av storskarvar som skjuts i samband med skydds jakt på eget initiativ bör vara obligatoriskt.

3.2.2 Vägledning kring oljering av skarvägg

Länsstyrelsen vill understryka vikten av att vägledningen innehåller nationella riktlinjer gällande när oljering ska avbrytas utifrån embryonal utveckling. Detta för att säkerställa att oljeringsbeslut formuleras korrekt med avseende till djurskydd och rättssäkerhet.

4.1.6 Tillstånd för jakt inom skyddade områden

För att möjliggöra jakt på säl och skarv i befintliga skyddade områden krävs omfattande utredningar som undersöker huruvida olika former av jakt strider mot skyddets syfte, både gällande artskydd och friluftslivet i området. Enligt Ramverket för marint områdesskydd från Havs- och vattenmyndigheten är öar och skär för vikare och gråsäl utpekade som preciserade bevarandevärden (PBV), varav målet enligt ramverket är att skydda 30 % av PBV för båda sälarterna. Öar och skär är speciellt viktiga tillhåll för gråsäl under perioderna för kutning och pälsbyte (februari–juni). Både fågeljakt och säljakt är utpekade påverkansfaktorer för öar och skär. Enligt ramverkets mål ska säljakt och fågeljakt vara förbjudet i områden utpekade som PBV, både för öar och skär kopplade till gråsäl och vikare, men även häckningsplatser för kustfåglar såsom sillgrissla, tordmule, östersjösilltrut, gråtrut och skräntärna.

Att för varje skyddat område i länet utreda möjligheter till ändrade jaktregleringar samt genomförande av föreskriftsändringar vore en tidskrävande process. Av Västernorrlands läns kustområde består endast ca 1,5 % av skyddade områden där säl- och skarvjakt är helt förbjudet. I länet finns skyddade område där jakt inte motstrider områdets syfte, varav jaktregleringar skulle kunna lättas upp. Det finns även skyddade områden där en eventuell utredning sannolikt skulle resultera i mer omfattande jaktregleringar för att uppfylla områdets syfte. Sammanfattningsvis är behovet av att tillgängliggöra fler skyddade områden för jakt i Västernorrland litet.

Allmänna synpunkter

Om Naturvårdsverkets förslag helt eller delvis genomförs tillgängliggörs flertalet viktiga förvaltningsverktyg för att minska skador orsakade av säl och skarv. För att undvika att förändringarna

blir verkningslösa betonar länsstyrelsen om vikten av utökade ekonomiska medel riktade mot förvaltningen av säl och skarv. Förvaltande myndigheter behöver ekonomiska förutsättningar för att kunna genomföra samtliga åtgärder i enlighet med adaptiv förvaltning.

Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverket behöver specificera viltförvaltningsdelegationernas roll och uppdrag i säl- och skarvförvaltningen. Vidare föreslår länsstyrelsen två ändringar i Förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer. Ett tillägg i 6 § där det anges att en ledamot ska representera fiskeintresset, samt att 7 § punkt 1 stryks.

Länsstyrelsen anser att regeringen och ansvariga nationella myndigheter fortsatt bör verka för att avskaffa handelshindret på sälprodukter. Detta skulle minska behovet av ersättning för destruktion av sälar samt utgöra ett incitament för jägare att bedriva säljakt.

I nuläget råder otydlighet gällande jakt från land i anslutning till fredningsområden för fisk. Länsstyrelsen föreslår att skyddsjakt ska få bedrivas även i ett "buffertområde" på ca 100 meter runt fredningsområden för fisk. Detta skulle förtydliga att man även får jaga från land. Hur jakt vid gränsen av fredningsområden tolkas juridiskt kan vara en faktor som skapar osäker och tvekan inför jakt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carin Jämtin med miljöhandläggare Robin Olofsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsfiskekonsulent David Jonsson och naturvårdshandläggare Louise Bergqvist medverkat.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post vasternorrland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86 Härnösand, eller ring vår växel 0611-34 90 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/vasternorrland.